

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ОДЕЉЕЊА ЗА ЗАСТУПАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ПРЕД ЕВРОПСКИМ СУДОМ ЗА ЉУДСКА ПРАВА ЗА 2025. ГОДИНУ

I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Конвенција за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Конвенција) почела је да се примењује у Републици Србији **3. марта 2004. године**.

У складу са тим, институција заступника пред Европским судом за људска права (у даљем тексту: Суд) уведена је у правни систем у првој половини 2005. године доношењем Уредбе о заступању Србије и Црне Горе пред Европским судом („Службени лист Србије и Црне Горе“, број 7/2005).

У погледу организационе структуре, заступник је на домаћем нивоу поступао у оквиру Министарства за људска и мањинска права, Службе Владе за људска права и националне мањине и Министарства правде.

Од 2015. године, сагласно Закону о државном правобранилаштву („Службени гласник РС“, број 55/2014), заступање Републике Србије пред Судом обавља се у оквиру Одељења при Државном правобранилаштву и заступник је уједно и заменик државног правобраниоца који руководи радом Одељења.

На почетку 2025. године, у Одељењу је било запослено укупно 6 извршилаца, од којих је 1 саветница била на трудничком боловању (обраду предмета заступања је обављало 3 извршилаца - 1 у звању вишег саветника и 2 у звању самосталног саветника; обраду предмета извршења пресуда и одлука обављао је 1 извршилац у звању самосталног саветника на одређено време због повећаног обима посла; 1 референт који обавља све административно-техничке послове).

Крајем 2025. године, у Одељењу је било запослено укупно 7 извршилаца (обраду предмета заступања обављало 4 извршилаца - 1 у звању вишег саветника, 2 у звању самосталног саветника и 1 у звању саветника; обраду предмета извршења пресуда и одлука обављало је 2 извршилаца - 1 самостални саветник примљен на одређено време због повећаног обима посла и 1 саветник; 1 референт који обавља све административно-техничке послове).

Ради приближавања стручној и општој јавности стандарда у заштити људских и мањинских права и слобода утврђених конвенцијским системом и праксом Европског суда, те повећања видљивости рада заступника, у 2022. години је у оквиру пројекта „Јачање делотворних правних лекова против кршења људских права у Србији“, који суфинансирају Европска унија и Савет Европе, израђен и пуштен у рад нови вебсајт заступника Републике Србије пред Европским судом (<http://zastupnik.gov.rs>). Током 2023, 2024. и 2025. године су запослени у Одељењу, у

складу са објективним могућностима, ажурирали вести и базу праксе, а предузети су кораци ради проналажења начина да се, због великог броја података који свакодневно треба да се уносе, ангажује 1 лице.

II НОВЕ МЕТОДЕ И ПРОЦЕДУРЕ У РАДУ СУДА

1) Електронско обавештавање о пресудама и одлукама донетим у предметима обрађеним путем убрзане процедуре

У циљу модернизације и ефикасности, Суд је направио значајан напредак у усвајању електронског обавештавања о пресудама и одлукама које су донели одбори у предметима обрађеним по добро успостављеној судској пракси у убрзаној процедури.

Овај иновативни приступ, који где год је то могуће замењује традиционално слање штампаних докумената странкама, илуструје посвећеност Суда коришћењу технологије за оптимизацију свог рада. Прелазак на електронско обавештавање донео је значајне користи, како за Суд, тако и за његове заинтересоване стране. Олакшавањем брже комуникације и смањењем кашњења, овај процес значајно побољшава благовременост и доступност пресуда Суда. Стране сада брже добијају одлуке, што подстиче брже одговоре и подстиче динамичније учешће у раду Суда.

Осигуравајући да одлуке брзо стигну до странака, без обзира на логистичка или географска ограничења, овај приступ доприноси широј доступности правде, јачајући капацитет Суда да ефикасно поштује људска права.

2) Напредак у развоју ИТ-а и истраживању вештачке интелигенције

Суд активно разматра развој напредних ИТ решења осмишљених да поједноставе интерне токове рада и побољшају укупну ефикасност. Значајан напредак је постигнут ове године у развоју платформе за онлајн пријаве, што приближава овај важан пројекат имплементацији. Платформа је дизајнирана да понуди беспрекорно и корисничко искуство, омогућавајући подносиоцима да подносе своје представке дигитално са већом лакоћом и ефикасношћу.

Очекује се да ће овај напредак значајно смањити административно оптерећење, повећати тачност података и убрзати време обраде предмета, што ће на крају користити и подносиоцима представки и Суду.

Паралелно, Суд испитује потенцијалну употребу технологија вештачке интелигенције (ВИ) за подршку руковању интерним процесним документима. Важно је напоменути да се ВИ алати истражују искључиво у административне и организационе сврхе, без њихове улоге у процесима доношења одлука Суда. Ова иницијатива одражава пажљив и одговоран приступ укључивању нових

технологија, усмерених на оптимизацију оперативне ефикасности уз истовремено очување интегритета судских расправа.

Суд остаје посвећен имплементацији прилагођених решења која одговарају његовим специфичним потребама. Међу имплементираним иновацијама је и аутоматизација рутинских докумената, као што су писма, изјаве о споразумном поравнању и друга процедурална комуникација. Ова аутоматизација поједностављује административне задатке, ослобађајући драгоцену време судијама и особљу Секретаријата да се фокусирају на суштински рад на предметима, чиме се максимизира укупна ефикасност управљања предметима.

Заједно, ови напредци наглашавају посвећеност Суда модернизацији својих процедура кроз дигиталне иновације. Прихватањем најсавременијих ИТ достигнућа, Суд настоји да негује ефикаснији, транспарентнији и једноставнији правосудни систем. Како ови пројекти напредују, обећавају да ће значајно побољшати брзину реаговања Суда и ојачати његов капацитет да благовремено доноси правду у све дигиталнијем свету.

3) Унапређени правни оквир о судској етици

Суд је основао ново интерно тело - Савет за етику - од јануара 2025. године. Ово се одразило у амандману на Резолуцију Суда о судској етици, чији члан XII сада посебно предвиђа да председник Суда (ако сматра да је то потребно, како би дао смернице судији који тражи савет о поштовању етичких стандарда у датој ситуацији или дао смернице о етичким стандардима који се тичу Суда као институције) може да се консултује са Саветом за етику који се састоји од најстаријег потпредседника Суда, најстаријег председника Одељења и три најстарије судије.

Поред тога, 15. септембра 2025. године Суд је увео ново Правило 3 *bis* и изменио Правило 9 Пословника Суда, чиме је у своја правила уврстио значај Резолуције о судској етици и улогу председника у овим питањима.

III ПОСТУПЦИ ПРОТИВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ПРЕД СУДОМ

1) Поступци пред Судом

Закључно са 31. децембром 2025. године, пред Судом је било у раду укупно **803** предмета против Републике Србије, што је за 122 предмета више у односу на исти дан 2024. године.

Предходне деценије, укупан број представки изјављених против Србије био је знатно већи. Тако је на крају 2012. године у раду било укупно 10.053 представки изјављених против Србије, а на крају 2013. чак 11.230. Крајем 2018. године је пред Судом било 2.079 представки.

Смањење броја предмета последица је одбацивања великог броја представки у случајевима тзв. „ратних дневница“ (након доношења пресуде Великог већа у предмету Вучковић и др. против Србије), као и закључења пријатељских поравнања у предметима у којима Суд има добро установљену праксу.

На смањење укупног броја предмета утицало је још и то да је од 2008. године уставна жалба делотворно правно средство за заштиту људских и мањинских права и слобода. То значи да грађани пре обраћања Суду најпре морају поднети Уставном суду уставну жалбу и заштиту својих права и слобода покушати да остваре на националном нивоу.

На опадање броја предмета пред Судом је утицала и измена Правила 47 Пословника Суда која уводи строже услове за подношење представке том Суду. Ове измене су ступиле на снагу 1. јануара 2014. године. Циљ ових измена било је побољшање ефикасности у раду Суда и убрзање испитивања представки. Од 1. јануара 2016. године примењују се додатне измене овог Правила којима се прецизира садржина представке.

Представке које нису поднете у складу са Правилем 47 одбацују се. Одлуке о одбацивању очигледно недопуштених представки и даље се не образлажу, па то у неким случајевима изазива одређене недоумице. Међутим, примена оваквих стриктних правила о садржини представке била је неопходна због великог прилива предмета у Суду у последњих неколико година, а који је претио да угрози рад и ефикасност система установљеног Конвенцијом.

Коначно, на смањење броја предмета пред Судом у 2025. години у односу на претходне године утицало је и доношење Закона о изменама и допунама Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 92/23) којима је прописано да се сви приговори ради убрзања стечајног или извршног поступка из члана 1. Закона по којем није донета одлука, све жалбе против решења којима је приговор одбијен а по којој није донета одлука, све тужбе за новчано обештећење и тужбе за накнаду имовинске штете поднете у вези са повредом права у стечајном или извршном поступку, до дана ступања тог Закона, сматрају уставном жалбом.

Република Србија се већ другу годину заредом, после више година, не налази међу првих 10 држава чланица по укупном броју поднетих представки.

2) Поступци заступања (статистички подаци, преглед и садржина достављених предмета)

Током 2025. године, смањен је број достављених предмета у односу на претходну годину. Суд је Републици Србији комуницирао **укупно 167 предмета (231 лица).**

број примљених предмета у последњих седам година	
2019.	30
2020.	466
2021.	1025
2022.	802
2023.	444
2024.	282
2025.	167

А) Скоро 30% (прецизније **27,54%**) достављених предмета односи се на дуговања предузећа са већинским друштвеним/државним капиталом, **38,92%** односи се на дужину трајања поступака пред Уставним судом, док се **7,18%** односи на суђење у разумном року пред судовима опште надлежности.

Сви наведени предмети су Републици Србији достављени кроз такозвану добро установљену судску праксу (*wecl*) будући да је реч о питањима о којима се Суд већ изјаснио, и од државе није тражено да достави запажања у меритуму.

Суду је с претходно изнетим у вези током 2025. године у **118 предмета** послата Декларација о пријатељском поравнању и у 2 предмета једнострана Декларација.

Б) Преосталих **26,36%** предмета чине веома комплексни предмети у којима је, углавном, одређена надлежност Већа (седам судија), а који се, између осталог, односе на:

- наводну повреду права на живот и повреду забране мучења и нечовечног поступања услед неспровођења делотворне истраге поводом злостављања сина подносиоце од стране полицијских службеника приликом његовог привођења након којег је био пуштен, али је преминуо дан касније;
- наводну повреду процесног и материјалног аспекта забране мучења и нечовечног поступања у вези са лишењем слободе подносиоца од стране полиције;
- наводну повреду права на слободу и безбедност и права на правично суђење услед изрицања мере самоизолације ради спречавања ширења вируса COVID – 19 од стране надлежних органа након повратка подносиоца у Републику Србију, на самом почетку пандемије, 15. марта 2020. године;
- наводну повреду права на слободу и безбедност, услед одбијања уласка подносиоцу у Републику Србију и његов

накнадни боравак у међународној транзитној зони Аеродрома „Никола Тесла” у Београду;

- наводну повреду права на правично суђење (начело једнакости оружја) и права на имовину, јер су одбијени предлози подносиоца (као окривљеног у прекршајном поступку) за саслушање сведока и услед висине изречене новане казне;
- наводну повреду права на правично суђење (контрадикторни поступак), јер је Уставни суд одлучио о жалби подносиоца на одлуку Високог савета судства о избору на судијску функцију без одржавања јавне расправе;
- наводну повреду права на правично суђење, јер Уставни суд није обавестио подносиоца о уставној жалби која је поднета Уставном суду против правноснажне пресуде донете у њену корист;
- наводну повреду права на правично суђење и права на имовину, услед доношења правоснажног делимичног решења Агенције за реституцију – Подручна јединица Крагујевац којим се одбија захтев подносиоца за натуралну реституцију подржављене имовине;
- наводну повреду права на правично суђење и права на имовину услед доношења правоснажног решења Привредног суда у Београду којим се одбија предлог компаније подносиоца за признање пуноважности пресуде Окружног суда у Хаифи (Израел);
- наводну повреду права на правично суђење, права на делотворни правни лек, права на имовину и начела забране дискриминације услед одбијања захтева подносиоца за држање ватреног оружја на основу поверљивих информација које јој нису саопштене;
- наводну повреду права на правично суђење јер је Врховни (касациони) суд у поступку по ревизији подносиоца мериторно одлучио о само једном од четири посебна ревизијска навода и јер је Уставни суд користио типски образац за одбацивање његове уставне жалбе;
- наводну повреду права на правично суђење услед наводних бројних процесних недостатака у поступку за избор заменика Републичког јавног тужиоца, на основу конкурса

који је расписан 18. новембра 2022. године, а на који се подносиоца пријавила и није била изабрана;

- наводну повреду права на правично суђење, права на одбрану и права на делотворни правни лек, услед немогућности да подносилац унакрсно испитује сведоке и саокривљеног у прекршајном поступку;
- наводну повреду права на правично суђење, јер Уставни суд подносиоцима није досудио накнаду трошкова на име састава уставних жалби од стране адвоката, иако је утврдио повреде зајемчених права (више предмета);
- наводну повреду права на правично суђење, на поштовање породичног живота и на делотворан правни лек у поступку усвојења и немогућности одржавања контаката;
- наводну повреду права на правично суђење, права на поштовање породичног живота и права на делотворни правни лек услед измештања малолетног сина подносиоца из породичног дома и смештања у хранитељску породицу;
- наводну повреду права на породични живот услед одбијања државних органа Републике Србије да дозволе подносиоцама склапање брака (више предмета) – достављени као „случајеви од утицаја“ („IMPACT“ cases);
- наводну повреду слободе изражавања јер је подносилац правоснажно осуђен за кривично дело увреде због тога што је на свом *facebook* профилу јавно објавио текст у коме упућује увредљиве речи директору Опште болнице у Новом Пазару;
- наводну повреду права на имовину услед изрицања заштитне мере одузимања робе (златни накит у облику прстења, наруквица, огрлица, златних плочица, дуката и сл.) која је била предмет прекршаја (више предмета);
- наводну повреду права на имовину услед изрицања заштитне мере одузимања готовог новца који је био предмет прекршаја (више предмета);
- наводну повреду права на имовину, јер Управа царина приликом утврђивања више плаћеног износа на име царинских дажбина које је потребно вратити није одредила обавезу плаћања камате на износ више плаћене царине, нити

је одредила обавезу плаћања камате на износ више плаћеног ПДВ-а који је потребно вратити;

- наводну повреду права на имовину и начела забране дискриминације услед одређивања пореза на кућу која јој је претходно одузета због кривичног поступка против њеног оца, и којом је управљала Дирекција за управљање одузетом имовином, између одузимања и трајног одузимања;
- наводну повреду права из члана 4. став 1. Протокола број 7 уз Конвенцију - да се не буде суђен или кажњен двапут у истој ствари;
- дужину трајања поступака пред Уставним судом (више предмета).

У свим претходно поменутих предметима, Република Србија је током 2025. године доставила Суду **писана запажања (1. круг)** и **додатна писана запажања (2. круг)** у роковима које је Суд одредио, и то:

- **25** запажања (1. круг запажања)
- **18** додатних запажања (2. круг запажања)

Заступање пред Судом се одвија искључиво у писаној форми (уз изузетак усмене расправе пред Великим већем).

Имајући у виду да су у Суду у службеној употреби енглески и француски језик, све одбране и сви поднесци се Суду достављају на енглеском, али и на српском језику.

Сва поднета запажања садрже: уводне напомене у вези са конкретним предметом и поступком пред Судом; представљање чињеница и околности случаја; позивање на релевантно домаће и међународно право и праксу; изјашњење о процесним питањима; изјашњење о меритуму; анализу свих спорних питања и давање детаљних одговора на питања која је Суд приликом достављања предмета поставио, уз позивање на релевантну праксу тог Суда; закључак.

Уз Запажања се, а ради поткрепљивања сваке тврдње на коју Република Србија указује, достављају и анекси.

Поред запажања и додатних запажања, Суду су достављене и **информације и коментари у 23 предмета**, заједно са анексима.

У **1 предмету** је Република Србија **затражила одлучивање Великог већа** (Ђорђевић).

В) Суд је у 2025. години донео одлуку о издавању привремене мере у 1 предмету (Ћоровић и др.) која се односила на слободу изражавања и слободу окупљања и удруживања, у 1 предмету је привремену меру одређену 2024. године продужио до даљњег (Бељан) која се односила на право на поштовање приватног и живота (право на дом), док у 5 предмета није усвојио захтеве подносилаца за издавање привремене мере (Мила Пајић, Кеџмановић, Бобришев, Јовичић и П.С.Н.Н.) након достављања информација од стране Републике Србије.

Као и у предметима запажања, и у предметима у вези са привременим мерама и предлозима за издавање истих, у роковима које је одредио Суд, достављене су писане информације са коментарима и анексима на енглеском и српском језику.

Г) Република Србија током 2025. године није пред Судом интервенисала нити у једном предмету који води држављанин Републике Србије против друге државе чланице (достављена су 4 таква предмета).

IV ПРЕСУДЕ И ОДЛУКЕ СУДА ДОНЕТЕ ПРОТИВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У 2025. ГОДИНИ

Суд је током 2025. године донео 26 пресуда и објавио 49 одлука (укупно 75) против Републике Србије.

Република Србија је у 27 предмета (38,67%) успела у одбрани, у 24 предмета (32,00%) није, док је у преостала 22 предмета (29,33%) потписала пријатељска поравнања, односно унилатералне декларације.

А) Пресуде

Суд је закључно са 31. децембром 2025. године донео укупно 289 пресуда у односу на Републику Србију.

У 2025. години, Суд је донео 26 пресуда против Републике Србије којима је обухваћено 36 појединачних представки поднетих од стране 40 лица.

У 24 донете пресуде је утврђена повреда најмање једног права зајемченог Конвенцијом, док у 2 пресуде није утврђена повреда права из Конвенције.

Дванаест пресуда је донело Веће (седам судија), а 14 Одбор (3 судије).

У 10 пресуда Већа утврђена је повреда:

- 1) процесног аспекта члана 3. Конвенције**, због пропуштања спровођења строге провере навода подносиоца у вези са ризиком од злостављања у Краљевини Бахреин; **права из члана 34.**

Конвенције услед непоступања по привременој мери Суда; предмет се односи на изручење подносиоца Краљевини Бахреин упркос његовим тврдњама да ће тамо бити изложен ризику од мучења, нечовечног или понижавајућег поступања и казне доживотног затвора без изгледа да буде пуштен на слободу, као и упркос привременој мери којом је Суд наложио Републици Србији да се подносилац не изручује ([Али](#), број 4662/22);

2) права на слободу и безбедност, јер није донето решење о задржавању или притварању подносиоца, јер није био обавештен о разлозима лишења слободе, јер није изведен пред суд ради испитивања законитости његовог лишења слободе и јер му није пружена могућност да оспорава законитост лишења слободе пред судом; притужбе у вези са повредом **члана 3. Конвенције** - наводно подвргавање подносиоца лекарској интервенцији против његове воље и везивање за болнички кревет лисицама - **проглашене су очигледно неоснованим** ([Атанасије Ристић](#), број 38336/21);

3) права на правично суђење (приступ суду), јер је због организационих промена у правосуђу (Војно-дисциплински суд је престао да постоји) подносиоцу онемогућено поновно суђење; предмет се односи на налог Врховног војног суда из јуна 2004. године да се предмет против подносиоца (који је тада већ био отпуштен из војне службе) због наводне злоупотребе службеног положаја из 2022. године, док је био поручник у тадашњој војсци, врати на поновно суђење Војно-дисциплинском суду. ([Зувих](#), број 3592/17);

4) права на поштовање породичног живота у погледу континуираног смештаја сина подносилаца представке М. у хранитељској породици, у погледу недостатка редовног контакта између подносиоца тј. родитеља и малолетног М. и због претеране дужине трајања парничног поступка за лишење родитељског права подносилаца у односу на малолетног М; у погледу притужби подносилаца на иницијални привремени смештај њиховог сина у хранитељску породицу, Суд је **одбацио** представку због **неисцрпљивања домаћих правних лекова**; предмет се односи на хитан привремени смештај сина подносилаца, М., у хранитељску породицу 2017. године и недостатак редовног контакта између подносилаца и М. након тога, као и на дужину поступка за лишавање подносилаца родитељског права у односу на М. ([Д.Г. и С.Г.](#), број 61347/21);

5) права на поштовање приватног и породичног живота (једногласно), јер је стан подносиоце практично претворен у подрум и јер држава није приступила овом питању са дужном пажњом и није правилно размотрила све супротстављене интересе, те тиме није испунила своју позитивну обавезу да обезбеди право подносиоце на поштовање њеног дома и приватног живота; **права на мирно уживање имовине (већином гласова 5:2)**, јер домаћи органи нису обезбедили правичну равнотежу између захтева општег интереса заједнице и захтева за заштиту имовинских права подносиоце, посебно узевши у обзир неправилности у дозволама издатим инвеститору којима је дозвољена изградња зграде, што је резултирало значајним смањењем вредности стана подносиоце, без пружања надокнаде; предмет се односи на изградњу зграде преблизу стана подносиоце, што је наводно довело до недостатка природног светла, вентилације и директне сунчеве светлости, као и до значајног смањења тржишне вредности стана подносиоце. ([Ђорђевић](#), број 11212/23);

6) слободе изражавања, јер домаћи судови нису пружили „релевантне и довољне“ разлоге, нити су постигли правичну равнотежу између потребе за очувањем ауторитета правосудја и права подносиоца представке на слободу изражавања - мешање стога није било „неопходно у демократском друштву“; предмет се односи на изрицање новчане казне подносиоцу као адвокату због непоштовања суда у вези са наводима које је изнео у писаним примедбама на поступање председнице већа приликом извођења доказа на главном претресу ([Марко Тешић](#), број 61891/19);

7) права на мирно уживање имовине, у погледу наставка исплате пензија *pro futuro* и **права на суђење у разумном року** услед прекомерног трајања управних поступака и спорова које су подносиоци водили; притужбе у вези са повредом **права на имовину** у вези са исплатама заосталих износа пензија **су проглашене неприхватљивим**, имајући у виду да подносиоци нису на домаћем нивоу искористили сва доступна правна средства – парничну тужбу; предмет се односи на обуставу исплате тзв. косовских пензија подносиоцима од стране косовске филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Србије, након што је Косово стављено под међународну управу 1999. године. ([Селими и Краснићи](#), бр. 20641/20 и 20644/20);

8) права на мирно уживање имовине, јер широк и непрецизан законски оквир, у комбинацији са уским обимом преиспитивања

које су предузели домаћи судови, нису могли да осигурају потребну правичну равнотежу између захтева општег интереса и заштите права подносилаца на мирно уживање њихове имовине - домаћи судови нису спровели адекватну анализу о томе које су мере биле неопходне у сваком предмету; предмет се односи на одузимање готовог новца који су подносиоци пропустили да пријаве приликом преласка државне границе Србије ([Аксунгур и други](#), бр. 69080/13, 67091/14, 3997/15, 20444/15, 23307/15);

9) права на мирно уживање имовине, јер непрецизан правни оквир у својим битним елементима у вези са слободом која се даје у погледу изрицања мере потпуног или делимичног одузимања, заједно са недовољним преиспитивањем које су спровели домаћи органи и недостатком процесних гаранција својствених члану 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, није могао да обезбеди постизање потребне правичне равнотеже између захтева општег интереса и заштите права подносиоца на мирно уживање његове имовине; предмет се односи на одузимање готовог новца (39.500 евра (EUR)) који је подносилац представке покушао да пренесе преко државне границе ([Пренча](#), број 48725/12);

10) права на мирно уживање имовине, јер мешање у право компаније подносиоца представке није било законито будући да, према релевантном домаћем законодавству, свако рушење објекта мора бити извршено у складу са уређеним поступком, укључујући доношење одлуке у управном поступку и извршење исте, а тај поступак је у овом случају у потпуности заобиђен, па компанија подносилац није могла да оспори предметно мешање у своје право; предмет се односи на рушење и заузимање имовине компаније подносиоца представке и накнадни парнични поступак ([Искра Д.О.О. Београд](#), број 53002/21).

У 2 пресуде Већа није утврђена повреда:

1) слободе изражавања из члана 10. Конвенције услед изрицања новчане казне подносиоцу као адвокату због непоштовања суда у вези са изјавама које је изнео у приговору на одлуку првостепеног суда. Суд је (већином гласова – 5:2) потврдио да је постојало мешање у право подносиоца, али је установио да је мешање било засновано на закону, да је тежило легитимном циљу очувања ауторитета суда и да се разумно може сматрати неопходним у демократском друштву, јер су разлози које су домаћи судови навели у прилог својих одлука били релевантни и довољни да оправдају мешање и јер новчана казна није била

несразмерна циљу којем се тежило ([Бацковић \(број 2\)](#), број 47600/17).

2) права на правично суђење, јер иако је у једном периоду пракса судова била неуједначена, то само по себи није довољно да се утврди повреда Конвенције, посебно јер домаће право има механизам за превазилажење таквих недоследности који је ефикасно примењен (правни став раније Врховног касационог суда на основу којег је у разумно кратком року пракса усклађена); притужбе прва два подносиоца да им је повређено **право на имовину су одбачене као неспојиве *ratione materiae* са одредбама Конвенције** ([Шабановић и др.](#), бр. 39819/16, 39902/16, 60773/16, 17816/17, 31419/17

У пресудама Одбора (предмети разматрања и одлучивања су питања која Суд сматра својом добро установљеном праксом), **утврђена је повреда:**

1) материјалног и процесног аспекта члана 3. Конвенције у односу на четвртог подносиоца због поступања полицијских службеника према њему и недостатка делотворне истраге по том питању; **права на правично суђење** услед заснивања осуђујуће пресуде на изнуђеним признањима двојице подносилаца, као и **повреду права на суђење у разумном року** услед прекомерног трајања поступка пред Уставним судом ([Лакатош и други](#), број 43411/17);

2) процесног аспекта члана 3. Конвенције, јер истрага поводом притужби подносиоца није била ефикасна, у почетку није била ни независна и јер подносилац у истој није учествовао у довољној мери, док је као **очигледно неосноване одбацио притужбе у вези са материјалним аспектом члана 3. Конвенције** подводом наводног злостављања подносиоца од стране полиције ([Николић](#), број 21155/22);

3) права на слободу и безбедност из члана 5. ст. 1, 4. и 5. Конвенције, јер је боравак подносиоца у транзитној зони представљао лишавање слободе будући да се тамо налазио без судског решења односно без јасних правила која регулишу ситуацију у којој се нашао, јер није имао могућност да покрене поступак у којем би суд хитно испитао законитост лишења слободе и јер није могао да оствари право на накнаду штете због незаконитог лишења слободе. Притужбе подносиоца **по члану 5. став 2. Конвенције Суд је одбацио као очигледно неосноване**. Предмет се односи на задржавање подносиоца у транзитној зони Аеродрома Београд у трајању од 26 дана и притужбе подносиоца с тим у вези ([Х.Г.Д.](#)), број 3158/20;

4) **права на ограничено трајање притвора (члан 5. став 3. Конвенције**, јер је притвор у коме се подносилац налазио трајао предуго, док притужбе подносиоца да поступак пред Уставним судом ради оспоравања законитости његовог притвора није био у складу са захтевом „хитности“ утврђеним у члану 5. став 4. Конвенције, Суд није разматрао, оценивши да за тим, у околностима конкретног случаја, нема потребе. ([Весковић](#), број 30741/22);

5) **права на утуживо право на накнаду свакоме ко је био ухапшен или лишен слободе супротно члану 5. Конвенције (члан 5. став 5. Конвенције)**, јер подносиоцу није досуђена накнада нематеријалне штете за утврђену повреду права на слободу и безбедност на домаћем нивоу ([Чоловић](#), број 2806/20);

6) **права на правично суђење**, јер подносиоцу није омогућено да оспори конкретне оптужбе које су произашле из безбедносне провере или да се пред Управним судом одржи јавна расправа ([Василев](#), број 48150/18);

7) **права на правично суђење** услед недостатка адекватних процедуралних заштитних мера које су нарушиле легитимитет целе тајне операције. Предмет се односи на наводно полицијско довођење подносиоца представке у замку и његову осуду за примање мита ([Радук](#), број 13696/23);

8) **права на правично суђење**, јер утврђене неправилности приликом поступка препознавања подносиоца као окривљеног у кривичном поступку и саслушања сведока нису адекватно размотрене од стране домаћих судова у образложењу ([Сарић](#), број 38151/16);

9) **права на правично суђење (једнакост оружја)**, јер подносиоцу није пружена могућност да пружи своје коментаре на изјашњење тужилаштва поднето као одговор на његову жалбу пред другостепеним судом ([Радановић](#), број 27794/16);

10) **права на правично суђење и права на одбрану**, јер подносиоцима није пружена могућност да унакрсно испитују сведоке на основу чијих исказа су против њих донете пресуде у прекршајним поступцима који су против њих вођени због саобраћајних прекршаја ([Љубарда и Миланов](#), бр. 6570/19 и 43604/19);

11) **права на правично суђење и права на имовину (неизвршење домаће пресуде)**, због неизвршавања домаће судске

одлуке донете у корист подносиоце против друштвеног предузећа ([Ивић](#), број 17871/23);

12) права на поштовање приватног и породичног живота, јер образложење наредби о надзору и снимању телефонских и других разговора и комуникација другим техничким средствима није садржало детаљну процену да ли је употреба тајног надзора била неопходна и оправдана у датим околностима ([Симић](#), број 9172/21);

13) права на поштовање приватног и породичног живота, јер се висина накнаде коју је подносиоца остварила на домаћем нивоу услед прекомерне дужине поступка (ЕУР 500) не може сматрати одговарајућом и довољном ([Давидовић](#)), број 46198/18;

14) права на имовину из члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију зауевши став да се обавезним одузимањем возила предузећа подносиоца, у комбинацији са одсуством стварне могућности да добије надокнаду за тај губитак, не узима довољно у обзир имовински интерес подносиоца и да није постигнута правична равнотежа између захтева општег интереса и права предузећа подносиоца на мирно уживање своје имовине, те да је појединачни терет стављен на предузеће подносиоца представке био прекомеран ([COBANTUR TURİZM TİCARET VE NAKLİYAT LTD. ŞTİ.](#), број 32398/19).

Б) Одлуке

Суд је током 2025. године објавио **49 одлука** у односу на Републику Србију.

Од 49 објављених одлука, 22 су се односиле на пријатељска поравнања или унилатерлане декларације и представке су скинуте са листе предмета (овим одлукама је обухваћено 187 предмета, односно 198 лица).

У преосталим одлукама (27), представке су проглашене неприхватљивим или су скинуте са листе предмета Суда због:

- **очигледне неоснованости** ([Милијан Костић](#), [Миодраг Мирковски и др.](#), [Милан Пешић](#), [Дејан Јевтић](#), [Х и У](#), [Божидар Савић](#), [Јасна Негић и 2 др](#)), [Ружа Млађеновић](#), [Рајко Грбић и 6 др.](#));
- **одсуства статуса жртве** ([А.А.](#));
- **тога што подносиоци нису претрпели значајнију штету** ([Миленко Мишић и АД Теретни транспорт Бор](#));

- злоупотребе права на подношење појединачне представке ([Алмир Билаловић](#), [Виолетка Иванова](#) и [Марина Василев](#); [Миодраг Јовичић](#) и [Олга Костић](#));
- неисцрпљивања домаћих правних средстава ([Аца Ђорђевић](#));
- тога што подносиоци нису одговорили у остављеном року на одбрану Републике Србије ([Звонко Милошевић](#), [Пауна Прица](#); [А.К.](#));
- тога што је представка *ratione personae* неспојива са одредбама Конвенције ([Нафија Синановић](#), [Рејтинг Центар Србије](#));
- тога што је представка *ratione materiae* неспојива са одредбама Конвенције ([Мирослава Лазић](#));
- тога што је представка *ratione temporis* неспојива са одредбама Конвенције ([Кристина Ћебић](#));
- тога што је ствар решена на домаћем нивоу ([М.Х.](#));
- повлачења представке од стране подносиоца након достављања одбране Републике Србије ([Лука Анђелковић](#));
- тога што су подносиоци, у одсуству било каквог контакта са својим пуномоћницима, изгубили интерес за даље вођење поступка ([Е.Б.](#), [М.В.](#), [Крстић](#) и [Павловић](#));
- потписаних пријатељких поравнања и унилатералних Декларација ([Драган Стевановић](#) и 7 др., [Светлана Милутиновић](#), [Горан Хрњак](#) и 8 др., [Илија Ристић](#) и 4 др., [Ђура Франк](#) и [Иван Франк](#) и 7 др., [Благоје Димитријевић](#) и 12 др., [Виолета Милтеновић](#) и [Александра Танасковић](#), [Бранислав Сироћук](#) и др., [Драгана Радовановић](#) и 12 др., [Лајош Лерик](#) и 47 др., [Снежана Отовић](#), [Драгана Ђорђевић](#) и 2 др., [Радован Кораћ](#), [Бор Комерц ДОО](#), [СМ-Латекс](#), [Јелица Батањски](#) и 5 др., [Зора Ђукановић](#) и 54 др., [Светлана Ђурчић](#) и 3 др., [Милојко Брковић](#) и 3 др., [Сабахета Турковић](#), [Петар Миловановић](#) и [Јанко Јаковљевић](#)).

Одлуке које су објављене у 2025. години и које су донете од стране седмочланог Већа су:

1) Милијан Костић, број 40410/07 - представка је проглашена неприхватљивом и одбачена је због **очигледне неоснованости** и због **губитка статуса жртве**; предмет се односи на смрт сина покојног подносиоца представке током служења обавезног војног рока, као и на истрагу о околностима смрти која је окарактерисана као самоубиство (**процесни и материјални аспект члана 2. Конвенције**);

2) А.А., број 50898/20 - представка је проглашена неприхватљивом и одбачена је због **одсуства статуса жртве**, односно **неспојивости представке *ratione personae* са Конвенцијом и протоколима уз њу**; предмет се односи на мере које је Република Србија усвојила током пандемије COVID-19 у вези са привременим ограничењима слободе кретања тражилаца азила и ирегуларних миграната смештених у центрима за азил и прихватним центрима (**чл. 5. и 14 Конвенције и члан 2 Протокола 4**) - предмет је Републици Србији комунициран као случај од утицаја (**impact case**).

Преостале значајне одлуке које су објављене у 2025. години, а које је донео трочлани Одбор су:

1) Миодраг Мирковски и др., број 84712/17 – представка је у једном делу одбачена због **неисцрпљивања домаћих правних средстава**, а у једном делу због **очигледне неоснованости**; предмет се односи на наводну неуједначену праксу домаћих судова по питању **накнаде штете због мање исплаћене зараде по основу сменског рада**, као и на наводну произвољност и недостатак образложења домаћих одлука с тим у вези (члан 6. став 1. Конвенције);

2) Миленко Мишић и АД Теретни транспорт Бор, број 59268/16 – представка је одбачена као неприхватљива, јер подносиоци нису значајније оштећени - предмет се односи на **одбијање домаћих судова да подносиоцима досуде накнаду трошкова прекршајног поступка**, наводно у супротности са домаћом судском праксом по том питању (члан 6. став 1. Конвенције);

3) Милан Пешић, број 4283/16 – представка је проглашена неприхватљивом и одбачена је као **очигледно неоснована**; предмет се односи на **одлуку домаћег суда да на главном претресу прочита исказ сведока дат у истражном поступку**,

услед немогућности да обезбеди његов долазак на суђење (члан 6. ст. 1. и 3.д) Конвенције);

4) Дејан Јевтић, број 34033/15 – представка је проглашена неприхватљивом и одбачена је као **очигледно неоснована**; предмет се односи на наводну повреду начела правне сигурности у погледу **одлучивања по тужбама** ваздухопловних механичара против предузећа „JAT AIRWAYS“ **ради наплате прековременог рада** оствареног у току 2003. и 2004. године (члан 6. став 1. и члан 13. Конвенције);

5) Алмир Билаловић, број 34146/20 – представка је одбачена услед **злоупотребе права** на подношење појединачне представке; предмет се односи на наводну повреду **начела правне сигурности** која је резултат укидања решења о извршењу и *de facto* поништења правоснажне пресуде донете у корист подносиоца, јер је првобитни налог за извршење издат на основу пресуде засноване на одлуци коју је касније Уставни суд оценио као неуставну (члан 6. став 1. Конвенције и члан 1. Протокола број 1.);

6) Х и У, број 25384/18 - представка је проглашена неприхватљивом и одбачена је као **очигледно неоснована**; предмет се односи на наводну **неправичност поступка за старатељство**, у којем је старатељство додељено С.Ж. (бившој супрузи првог подносиоца и мајци другог подносиоца), као и на наводни неуспех домаћих органа да **заштите** другог подносиоца **од насиља** (наводно учињеног од стране његове мајке) (чл. 3, 6. и 8. Конвенције);

7) Нафија Синановић, број 44957/17 - представка је одбачена као *ratione materiae* неспојива са одредбама Конвенције; предмет се односи на наводну повреду права на имовину подносиоца која је захтевала делимичан поништај решења којим се њеном правном претходнику **изузимају из поседа поједине катастарске парцеле ради привођења намени** сходно тада вежећем детаљном урбанистичком плану (члан 1. Протокола 1. и члан 13. Конвенције);

8) Божидар Савић, број 11789/21 – представка је у већем делу одбачена услед **неисцрпљивања домаћих правних средстава**, а у погледу наводне повреде права на делотворан правни лек као **очигледно неоснована**; предмет се односи на **раскид уговора о закупу стана** са подносиоцем и налог за његово исељење (чл. 3, 6, 8. и 13. Конвенције и члан 1. Протокола 1.);

9) Ружа Млађеновић, број 57776/16 – представка је делом одбачена услед **неисцрпљивања домаћих правних средстава**, а делом због **очигледне неоснованости** - предмет се односи на наводну "нелегалну градњу" зграде врло близу куће подносиоце која доводи до нарушавања стабилности куће и последично "повреде њених имовинских права", као и "кршења права на поштовање дома и приватног и/или породичног живота" (чл. 6, 8. и 13. Конвенције и члан 1. Протокола 1.);

10) Рејтинг Центар Србије, број 15419/17 - представка је одбачена као *ratione materiae* неспојива са одредбама Конвенције - предмет се односи на наводно **одбијање домаћих судова да покрену прекршајни поступак**, на **неуједначену судску праксу** по овом питању и на **непоштовање начела правне сигурности** приликом одбацивања захтева организације подносиоца, као и на наводну **дискриминацију** у уживању права на правично суђење и на примање информација (чл. 6, 10. и 14. Конвенције);

11) Мирослава Лазић, број 15535/23 - представка је делом одбачена као *ratione personae* неспојива с одредбама Конвенције, делом као **неблаговремена**, а делом због **очигледне неоснованости** - предмет се односи на **поступак усвојења** малолетног Х чија је хранитељка и старатељка била подносиоце и на **немогућност контакта** између Х и подносиоце након усвојења, те наводног **недостатка правног средства** с тим у вези (чл. 6, 8. и 13. Конвенције);

12) Кристина Ћебић, број 38287/21 - представка је одбачена као *ratione temporis* неспојива са одредбама Конвенције - предмет се односи на одбијање захтева подносиоце за **исправку правноснажне пресуде** донете у парничном поступку по њеној тужби (члан 6. став 1. Конвенције);

13) Рајко Грбић и 6 др., бр. 23420/22, 57957/22, 239/23, 243/23, 247/23, 919/23 и 10905/23 - представка је делом одбачена услед **неисцрпљивања домаћих правних средстава**, а делом због **очигледне неоснованости** - предмет се односи на наводну **неуједначену праксу домаћих судова у вези са досуђивањем трошкова у поступцима по Закону о заштити права на суђење у разумном року** (члан 6. став 1. Конвенције).

V ПОСТУПАК ИЗВРШЕЊА ПРЕСУДА И ОДЛУКА СУДА

Поступак извршења пресуда и одлука Суда подразумева, како исплату износа који су досуђени на име накнаде нематеријалне и материјалне штете због утврђених повреда Конвенције, те трошкова поступка, тако и спровођење других појединачних и/или општих мера које су пресудом наложене, а које ће за убудуће спречити сличне повреде Конвенције на домаћем нивоу.

1) Општи подаци

Извршење пресуда суда надгледа Комитет министара Савета Европе (у даљем тексту: Комитет министара).

На дан 31. децембар 2025. године било је **37 предмета у раду** против Србије (**24 мање у односу на 2024., односно 40 мање у односу на 2023. годину**).

У појачаном надзору се на дан 31. децембар налазе 2 групе предмета и 1 предмет, и то:

- **Качапор група** (неизвршење или одложено извршење домаћих одлука донетих против друштвених/државних предузећа – повреда права на правично суђење из члана 6. став 1. Конвенције и права на имовину из члана 1. Протокола број 1. уз Конвенцију);
- **Станимировић група** (неефикасне истраге о полицијском злостављању – повреда забране мучења из члана 3. Конвенције);
- **Али** (изручење подносиоца упркос његовим тврдњама да ће бити изложен ризику од мучења, нечовечног или понижавајућег поступања и казни доживотног затвора без могућности условног отпуста, као и упркос привременој мери којом је Суд наложио Републици Србији да се подносилац не изручује – повреда процесног аспекта члана 3. Конвенције и члана 34. Конвенције).

У 2025. години је Комитет министара разматрао једну групу предмета која се налази у појачаном надзору (Качапор група).

Такође, Комитет министара је у 2025. години разматрао и **групу предмета Јевремовић која је била у појачаном надзору**, те је на састанку одржаном у септембру, усвојио завршну резолуцију ([CM/ResDH\(2025\)262](#)) којом је **окончао надгледање извршења ове групе предмета**.

Комитету министара је у 2025. години Суд доставио на извршење укупно **39 нових предмета** против Републике Србије (**17 мање у односу на 2024, односно 37 мање у односу на 2023. годину**).

2) Исплата нематеријалне и материјалне штете и трошкова поступка

Одредбом члана 13. став 5. Закона о правобранилаштву прописано је да се исплата износа договореног поравнањем или назначеног у пресуди Суда, врши из средстава органа Републике Србије чији су акти проузроковали кршење људских права. Поменути закон сам поступак извршења није прописан.

У складу са Законом о буџету Републике Србије за 2025. годину („Службени гласник РС“, број 94/2024), накнаде досуђене пресудама и одлукама Суда на име нематеријалне штете извршавале су се са раздела Високог савета судства, а на име материјалне штете са раздела Државног правобранилаштва.

Исплата накнаде нематеријалне штете и трошкова поступка пред Судом вршена је редовно током 2025. године и у складу са роковима које је одредио Суд.

На име **накнаде нематеријалне штете, исплаћен је износ од 398.671,32 евра, односно 47.155.386,99 динара, који износ је за 97.060,68 евра, односно 11.153.795,01 динара мањи у односу на 2024. годину.**

На име **накнаде материјалне штете, исплаћен је износ од 262.333.143,36 динара, односно 2.236.429,18 евра, који износ је за 2.302.854,20 евра, односно 268.763.012,26 динара мањи у односу на 2024. годину.**

У 2025. години Република Србија је послала укупно **46 потврда** о извршеној исплати (*JSF - Just Satisfaction Form*) нематеријалне и материјалне штете, као и трошкова поступка, за укупно **169 предмета** односно лица.

Настављена је методологија установљена још 2016. године да се исплата на име накнаде материјалне штете, односно исплата износа утврђених домаћом пресудом са законском затезном каматом, врши на основу обрачуна Народне банке Србије.

Већ неколико година уназад, те ни током 2025. године, није било предмета у којима је Суд налагао исплату пореза и доприноса по домаћим правоснажним одлукама.

3) Израда Акционих планова и Акционих извештаја

Према Одлуци Комитета министара од 2. децембра 2010. године, државе чланице, почев од 1. јануара 2011, имају обавезу да достављају Акционе планове о начину извршења пресуда Суда у року од шест месеци од правноснажности, односно извештаје уколико сматрају да су своју обавезу према пресуди или одлуци извршили.

Приликом надзора над извршењем пресуда и одлука Суда, Комитет министара велику пажњу поклања, како извршењу мера наложених пресудом и одлуком које се односе на појединачне мере, тако и спровођењу наложених општих мера, а које имају за циљ да се исте или сличне повреде у будућности не понове. Врста ових мера се може значајно разликовати од предмета до предмета. Некад Суд пресудом тачно наведе које је опште мере потребно предузети, а некада је остављено држави на оцену које мере треба предузети, при чему Комитет министара надзире извршење како индивидуалних, тако и општих мера.

Посебна пажња је посвећена припреми и изради Акционих планова којима се Комитет министара обавештавао о мерама и напретку које Република Србија предузима у циљу извршења пресуда и одлука Европског суда.

У 2025. години Република Србија је доставила **19 Акционих планова и 27 Акционих извештаја** у којима је детаљно представила све појединачне и опште мере које је предузела у поступку извршења пресуда и/или одлука за **55 предмета** којима је обухваћено око **260 лица**.

На основу припремљених и достављених Акционих извештаја, Комитет министара је током 2025. године донео **23 завршне резолуције** у односу на Републику Србију којима је затворио **надгледање 63 предмета (међу којима су 3 водећа предмета у појачаном надзору и 7 водећих предмета у стандарном надзору)**, јер је оценио да је Република Србија у целости извршила како појединачне, тако и опште мере које су јој биле наложене.

Наведених **63 предмета** који су окончани пред Комитетом министара, налазе се разврстани у подгрупама и њима је обухваћено **349 појединачних предмета**, тј. појединачних **представки 349** подносилаца.

Република Србија је Комитету министара доставила и 2 комуникације.

Током 2025. године настављена је одлична сарадња са свим надлежним државним органима на домаћем нивоу, као и са надлежним одељењима Савета Европе, а све у циљу проналажења најбољег начина извршења мера које су наложене пресудама Суда.

У смислу претходно изнетог, посебно се издваја одлична сарадња са Министарством правде, Министарством финансија, Министарством спољних послова, Министарством унутрашњих послова и Министарством спорта.

4) Остале активности у вези са извршењем пресуда/одлука Суда

- Дана 27. марта, Одељење за извршење пресуда је, уз подршку заступнице Владе Републике Србије пред Судом, обавило [Мисију](#) у

Србији како би разговарали о неколико предмета који се разматрају пред Комитетом министара.

Делегација је одржала састанке са председником, суткињом и представницима Стручне службе Уставног суда, као и са представницима Министарства правде и Министарства финансија.

Разговори су се фокусирали, поред осталог, на извршење групе предмета *Качапор и други*, која се односи на неизвршење домаћих судских одлука против друштвених/државних предузећа, као и на групу предмета *Станимировић*, која се односи на наводно злостављање од стране полиције.

Мисија је организована уз подршку пројекта „Јачање заштите људских права у Србији“, који је део заједничког програма Европске Уније и Савета Европе „*Horizontal Facility* за Западни Балкан и Турску“.

- Дана 13. јуна је у Стразбуру, Република Француска, одржан [састанак](#) делегације Министарства унутрашњих послова и представника Одељења за извршење пресуда.

Разговори су се односили, поред осталог, на опште мере које се спроводе у поступку извршења групе предмета Станимировић, која се односи на неефикасне истраге о наводима о злостављању од стране полиције и наводном злостављању од стране полиције током испитивања.

У 2025. години наставили су се редовни састанци између националних координатора за извршење пресуда Суда и Одељења за извршење пресуда при Савету Европе и наставила је са радом [Мрежа координатора за извршење](#), успостављени у јуну 2024. године ради унапређења поступка извршења пресуда Суда. Редовни састанци националних координатора са представницима Одељења за извршење пресуда омогућиће додатну размену мишљења са Секретаријатом, док ће „Мрежа координатора за извршење“ бити ново средство за олакшавање размене стручности и искуства међу националним координаторима држава чланица.

- Наиме, 30. јануара је у Стразбуру, Република Француска, одржан [први тематски састанак између националних координатора за извршење пресуда Суда](#) који је био посвећен учвршћивању дијалога и размени добре праксе у координацији и сарадњи националних координатора са домаћим парламентима и институцијама за људска права.

- Такође, 23. јуна је у Стразбуру, Република Француска, одржан [други годишњи састанак између националних координатора за](#)

извршење пресуда Суда и Одељења за извршење пресуда при Савету Европе који је био посвећен функционисању, тренутним активностима и будућим плановима Мреже координатора за извршење, механизму извршења и изазовима са којима се механизам суочава, као и улози извршења пресуда у јачању демократије у оквиру процеса који води ка Новом демократском пакту који припрема Савет Европе.

VI ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

У склопу редовних радних активности у вези са заступањем Републике Србије пред Судом, извршењем пресуда Суда и афирмисањем људских права и слобода те превенцијом њиховог кршења на домаћем нивоу, заменица државног правобраниоца – заступница Републике Србије пред Судом је током 2025. године предузимала низ активности. У наставку текста ће бити представљене неке од најзначајнијих.

1) Учествовање на редовном заседању Комитета министара Савета Европе (CM DH)

Као што је у претходном делу текста наведено, Комитет министара прати извршење пресуда Суда и врши надзор над појединачним и општим мерама које су предузете и које треба да се предузму у поступку извршења. Четири пута годишње (у марту, јуну, септембру и децембру) одржавају се редовни састанци ради разматрања и дебате у предметима који се односе на извршење пресуда.

2) Учествовање на редовном заседању Управног комитета за људска права (CDDH)

Управни комитет за људска права (CDDH) извештава Комитет министара Савета Европе о питањима закона и политике људских права. Састоји се од високо ранжираних владиних стручњака за људска права, заједно са одређеним бројем посматрача, укључујући организације цивилног друштва који се састају два пута годишње (у јуну и децембру).

Бави се питањима која се односе на: **а)** систем Конвенције о људским правима од националне примене, преко функционисања Суда, до спровођења пресуда Суда, укључујући и надзор од стране Комитета министара; **б)** развој стандарда људских права у хитним или изазовним областима.

3) Учествовање на домаћим, регионалним и међународним конференцијама

Током 2025. године одржан је низ међународних и регионалних конференција и семинара у земљи и иностранству на којима је заменица-заступница по позиву учествовала, од којих су најзначајније:

- [свечана седница поводом отварања судеће године Суда и редовни годишњи семинар](#) на тему „Заштита људских права у свету вештачке интелигенције, алгоритама и заштите података“ у организацији Европског суда (31. јануар, Стразбур, Република Француска);
- годишње саветовање судија Републике Србије „[Судијски дани 2025](#)“ у организацији Врховног суда Србије (22. и 24. мај, Врњачка Бања);
- конференција на тему „[Заштита најбољег интереса детета: правда, заштита и инклузија](#)“ у организацији Министарства правде Малте, под покровитељством малтешког председавања Саветом Европе (23. октобар, Флоријана, Малта);
- конференција на тему „[Одузимање имовине у кривичним и прекршајним поступцима](#)“ у коорганизацији заједничког пројекта Европске уније и Савета Европе „Унапређивање заштите људских права у Србији“ и Мисије ОЕБС-а у Србији (30. октобар, Београд);
- [свечана церемонија у Суду](#) поводом обележавања 75 година од потписивања Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (4. новембар, Стразбур, Република Француска);
- [16. варшавски семинар о људским правима](#) на тему „Људска права и правни и геополитички контекст миграција и азила“ у организацији Министарства спољних послова Републике Пољске (17. новембар, Варшава, Република Пољска);
- [годишњи састанак заступника Влада држава чланица Савета Европе пред Судом и Секретаријата Суда](#) на коме се, након уводног обраћања председника Суда *Mattias Guyomar*-а, дискутовало о поступању са високо поверљивим документима, заступању и учествовању малолетника у поступцима пред Судом и поступању по привременим мерама (28. новембар, Стразбур, Република Француска).

4) Учествовање на Округлим столовима и радним састанцима

У 2025. години одржан је један Округли сто којима је заменица-заступница по позиву учествовала, један тематски и један редовни годишњи састанак и велики број радних састанака:

- Округли сто у вези са извршењем пресуде Суда у предмету *Неговановић и др. против Србије* на коме је размотрена тренутна ситуација и представљени наредни кораци у вези са спровођењем општих мера у овом предмету, у организацији пројекта „Унапређивање заштите људских права у Србији“ у оквиру заједничког програма Европске Уније и Савета Европе *“Horizontal Facility”* за Западни Балкан и Турску“, на коме су учествовали представници Министарства спорта, Одељења за извршење пресуда Суда и Пројекта (17. јун, Београд);
- Већи број радних састанака са представницима домаћих и међународних институција, невладиних организација и цивилног друштва, и то: Уставног суда, Врховног суда, Врховног јавног тужилаштва, Високог савета судства, Високог савета тужилаштва, апелационих и виших судова, Правосудне академије, Министарства правде, финансија, спорта, унутрашњих и спољних послова, Суда, Савета Европе, држава чланица Савета Европе, пројекта „Унапређивање заштите људских права у Србији“ у оквиру заједничког програма Европске Уније и Савета Европе *“Horizontal Facility”* за Западни Балкан и Турску“, и др;

5) Учествовање у радним групама и Управном одбору пројекта „Унапређивање заштите људских права у Србији“ у оквиру заједничког програма Европске Уније и Савета Европе *“Horizontal Facility”* за Западни Балкан и Турску“.

Заменица-заступница је члан:

- Радне групе за припрему плана отплате обавеза Републике Србије по основу правоснажних и извршних пресуда у споровима бивших радника који имају ненаплаћена потраживања по основу плата и доприноса. У 2025. години је одржано осам састанака;
- Радне групе за успостављање, функционисање и одржавање система финансијског управљања и контроле у Државном правобранилаштву (ФУК);
- Управног одбора пројекта под називом „Унапређивање заштите људских права у Србији“ у оквиру заједничког програма Европске Уније и Савета Европе *„Horizontal Facility”* за Западни

Балкан и Турску“. Током 2025. године су одржана два састанка (15. април. и 3. октобар, Београд).

6) Посете и волонтирање студената Правног факултета Универзитета у Београду Одељењу за заступање Републике Србије пред Судом

Сарадња Центра за људска права и Одељења за заступање Републике Србије пред Европским судом, која је у циљу развоја и унапређења рада обе институције успостављена 2022. године потписивањем [Споразума](#) о дугорочној сарадњи између Правног факултета Универзитета у Београду и Државног правобранилаштва, ове године није спроведена.

VII ЗАКЉУЧЦИ

Имајући у виду правац реформе конвенцијског система, јасно је да ће тежња у будућем раду Суда бити смањење броја предмета који се понављају као одраз структурних проблема. У том смислу, Суд већ користи могућности на основу Протокола 14 уз Конвенцију, да државама доставља сличне представке, прелиминарно их проглашавајући својом „добро установљеном праксом“, са предлогом да се закључи пријатељско поравнање.

Увођење израде сажете форме пресуда и одлука које доноси трочлани Одбор показују да Суд чини све како би оставио што већи простор за оне предмете који представљају приоритетне предмете и „случајеве од утицаја“.

Такође, нове процедуре у раду Суда и измене Пословника Суда несумњиво указују да ће Суд у наредном периоду настојати да приоритетне, хитне и сложене предмете решава у знатно краћим роковима.

Поред овог тренда усмереног ка смањењу броја представки пред Судом, други правац реформских активности је усмерен ка ефикаснијем извршењу пресуда и одлука Суда, што подразумева и ефикаснији механизам извршења пресуда на домаћем нивоу.

Тренутно, Законом о правобранилаштву није прописано да заступник координира извршење пресуда и одлука Суда (раније важећом Уредбом о заступнику Републике Србије пред Судом је у члану 6. било предвиђено да се заступник стара о извршењу), нити је Законом о правобранилаштву и другим законима уређено питање извршења пресуда и одлука Суда.

Послови извршења захтевају координацију са другим државним органима, познавање Конвенције, праксе Суда, као и рада Комитета министара. Додатно, израда акционих планова или извештаја захтева одређене вештине и горе наведена знања.

У том смислу неопходно је уредити поступак извршења пресуда и одлука Суда, ојачати капацитете за извршење пресуда и одлука Суда и успоставити одговарајућу координацију државних органа.

Посебно је значајно да се ојача капацитет Одељења за заступање Републике Србије пред Судом имајући у виду број како репетативних, тако и изузетно сложених предмета у заступањима и извршењима, специфичност поступака који се у раду примењују и кратких рокова, те очекиваног прилива у наредним годинама.

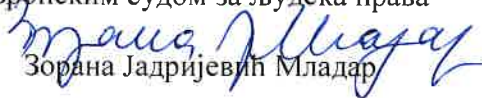
Такође, од велике је важности да се успостави електронска обрада предмета (*case management system*), имајући у виду да се сви подаци Одељења (број примљених, решених и предмета у раду како у заступањима тако и у извршењима, број донетих пресуда и одлука, статистички извештаји, и др.) и након 20 година од увођења заступника пред Судом у правни систем Републике Србије воде кроз *word* и *excel* табеле.

На значај и неопходност регулисања положаја заступника и капацитета канцеларије заступника, као и поступка извршења пресуда и одлука Суда, указује већ четири године заредом и Европска комисија у својим Извештајима за 2022, 2023, 2024. и 2025. годину.

ЗАМЕНИЦА ДРЖАВНОГ ПРАВОБРАНИОЦА

Заступница Републике Србије пред

Европским судом за људска права

Зорана Јадријевић Младар